ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **D. T. N.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem, se sídlem Opletalova 25, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2022, č. j. OAM-3641-28/ZR-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 12. 2022, č. j. 108 A 6/2022-53,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 12. 2022, č. j. 108 A 6/2022-53, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2022, č. j. OAM-3641-28/ZR-2021, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 28.930,58 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný dne 19. 11. 2021 zahájil se žalobcem řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana České republiky podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Zjistil totiž, že rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 5. 2021, č. j. 49 T 13/2020-1262 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2021, č. j. 15 To 53/2021-1345, byl žalobce odsouzen

k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 let za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Zabýval se otázkou, zda zrušení tohoto pobytového oprávnění nebude nepřiměřeným zásahem do žalobcova soukromého a rodinného života, a to zejména s ohledem na to, že žalobce má na území České republiky manželku a dva nezletilé syny (ve věku sedmi a dvou let). V rámci správního řízení mimo jiné učinil dotaz na Magistrát města Teplice, odbor sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD"), zda je o děti žalobce dobře postaráno. Od Vězeňské služby České republiky – Věznice Bělušice si vyžádal přehled návštěv žalobce. Provedl výslech žalobcovy manželky. Dospěl k závěru, že zrušení povolení k trvalému pobytu nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce. Byl to totiž právě žalobce, kdo zapříčinil nepříznivou rodinnou situaci a odloučení od své nukleární rodiny, a to svou protiprávní činností. Manželka péči o dva nezletilé syny a navíc dívku, která jí byla svěřena do péče, s pomocí chův zvládá, stejně jako jejich výživu. Žalovaný zvláště vyzdvihl vysokou společenskou škodlivost protiprávního jednání spáchaného žalobcem. Žalobce se podílel na obchodu s pervitinem, a to v mimořádně velkém množství (byl shledán vinným, že si opatřil 988,64 g směsi obsahující metamfetamin s obsahem účinné látky 726,99 g). Zrušení trvalého pobytu cizinci, který na území České republiky páchá drogovou trestnou činnost, je ve veřejném zájmu a též v souladu s rozsudky Soudního dvora Evropské unie.

[2] Žalovaný z výše uvedených důvodů prvním výrokem rozhodnutí uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí") s odkazem na § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců zrušil platnost žalobcova trvalého pobytu. Druhým výrokem napadeného rozhodnutí uložil žalobci podle § 87l odst. 3 zákona o pobytu cizinců, aby vycestoval z území České republiky ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci napadeného rozhodnutí, popř. ve lhůtě 30 dnů od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

[3] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud"). V ní namítl, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, protože žalovaný nevysvětlil, proč považuje žalobcovo chování za skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Dále namítl, že řízení, které předcházelo napadenému rozhodnutí, je zatíženo procesní vadou, protože žalovaný neprovedl žalobcem navržené důkazy – účastnický výslech žalobce a výslech pracovnice OSPOD. Nezjistil tak dostatečně skutkový stav. Dále měl za to, že žalovaný materiálně test přiměřenosti dopadů do jeho soukromého a rodinného života ani neprovedl, mechanicky vycházel pouze ze závažnosti žalobcem spáchaného trestného činu.

[4] Krajský soud žalobu zamítl. To, že žalobcem navržené důkazy nebyly provedeny, mohl žalovaný pregnantněji odůvodnit, avšak z napadeného rozhodnutí vyplývá nade vši pochybnost, že tyto důkazy žalovaný považoval za nadbytečné. Fungování rodiny a vazby v ní žalovanému dostatečně osvětlily jiné provedené důkazy, které jsou součástí správního spisu. V této souvislosti podotkl, že nelze paušálně stanovit závazný výčet důkazních prostředků, které je nutné v řízení o pobytu cizinců provést a jejichž neprovedení by

způsobilo vadu správního řízení. Žalobcem zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39, se týká skutkově odlišné věci. Zdůrazňuje totiž zásadu ochrany nejlepšího zájmu dítěte, jež se má projevit v řízení jeho výslechem, umožňuje-li to věk dítěte. Žalobcovým synům je 7 let a 2 roky, procesně relevantním způsobem svůj náhled na věc dle krajského soudu proto vyjevit nemohli.

[5] Dle krajského soud vzal žalovaný náležitě v potaz, že žalobce má v zemi svého původu téměř nulové vazby, žije na území České republiky většinu svého života, má zde manželku a dvě nezletilé děti, s nimiž má vřelý a úzký vztah a o něž se před nástupem do výkonu trestu staral. Existenci jeho rodinného života nezpochybnil. Žalobce se však v důsledku své trestné činnosti sám ochudil o možnost každodenně být se svou rodinou. Péči o děti jeho manželka zvládá natolik dobře, že je schopna starat se o další dítě. Rodinu manželka uživí podnikáním a nebylo prokázáno, že by rodina byla na žalobci jakkoliv závislá, či naopak. Lze stěží očekávat „hlubokou vazbu“ žalobcova mladšího syna ke svému otci, který se o něj staral jen první dva měsíce jeho života.

[6] Žalovaný dle krajského soudu správně vyhodnotil, že zájem na udržení žalobcovy rodiny pohromadě v České republice z důvodu rodinných vazeb a výchovy nezletilých dětí nepřeváží veřejný zájem, který žalobce svým vědomě nelegálním a vysoce společensky nebezpečným jednáním porušil. Krajský soud obecně vysvětlil negativní vliv drog a drogové kriminality na společnost, kterého si žalobce musel být vědom, avšak ani toto vědomí jej neodradilo od úmyslného páchání drogové trestné činnosti. Šlo o promyšlenou aktivitu s cílem nelegálně zbohatnout na úkor neštěstí druhých. To svědčí o absolutním nedostatku úcty k právnímu řádu a společenským hodnotám České republiky. Do rodinného života žalobce bude napadeným rozhodnutím zajisté zasaženo, žalovaný však podle názoru krajského soudu nepochybil, pokud uvedený zásah shledal přiměřeným. S odkazy na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu uvedl, že žalobce bude muset následkem primárně svých vlastních činů nalézt takovou formu rodinného soužití, která bude možná i za podmínek zrušení jeho trvalého pobytu. Žalobce a jeho rodinní příslušníci nejsou napadeným rozhodnutím zcela zbaveni možnosti realizovat společný rodinný život. Z tvrzení žalobce navíc nelze nemožnost realizace jeho rodinného života v zemi původu (a to všech členů jeho rodiny) jakkoliv dovodit.

[7] Krajský soud nesouhlasil s tím, že žalovaný neprovedl test proporcionality. Naopak, možným zásahem do rodinného života žalobce zrušením povolení k trvalému pobytu se žalovaný zaobíral velmi podrobně, zájem žalobce na zachování jeho rodinného života byl měřítkem jeho úvah a byl mu přiznán zásadní význam. Žalovaný neustrnul na tom, že rozebral pouze význam veřejného zájmu. Vazby žalobce na území České republiky nejsou způsobilé ospravedlnit jeho trestnou činnost.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Prvním okruhem stížních námitek stěžovatel namítl nezákonnost napadeného rozsudku. Tu spatřuje v tom, že krajský soud nezrušil napadené rozhodnutí pro závažné vady řízení při zjišťování skutkového stavu věci. Žalovaný totiž neprovedl jeho účastnický výslech a výslech sociální pracovnice, k důkazním návrhům se ani nevyjádřil. Dle rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu musí správní orgán vždy neprovedení důkazů řádně zdůvodnit, a to i když návrh účastníka řízení na provedení důkazu neobsahuje konkrétní okolnost, kterou se snaží dokázat. Ačkoliv byl v řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu zastoupen, výkon trestu odnětí svobody jej procesně indisponoval, a tím spíše měl žalovaný provést jeho výslech.

[10] Ve druhém okruhu stížních námitek označil napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Krajský soud podle něj zaprvé nedostatečně zohlednil (a odůvodnil) aspekt nejlepšího zájmu dítěte a zadruhé vůbec neposoudil, zda stěžovatel představuje skutečné a aktuální ohrožení zájmů uvedených v čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „pobytová směrnice“).

[11] Třetím okruhem stížních námitek brojil stěžovatel proti samotnému posouzení právní otázky přiměřenosti zásahu napadeného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Připomněl závažné a nepříznivé důsledky zrušení povolení k trvalému pobytu a zopakoval tvrzení vznesená v žalobě o jeho silných rodinných vazbách, které rodina pěstuje i v době jeho výkonu trestu, či jeho zakotvení v České republice. Krajský soud i žalovaný opomněli řádně vymezit intenzitu újmy, která stěžovateli a jeho rodině bezprostředně hrozí odnětím pobytového oprávnění, nereflektovali všechny individuální okolnosti případu a nezvážili je ve vzájemné souvislosti. Ignorovali požadavek posouzení nejlepšího zájmu dítěte. Odnětí trvalého pobytu v situaci stěžovatele dosahuje téže intenzity jako v případě správního vyhoštění. Žalobce totiž nebude po delší dobu splňovat podmínku trestní zachovalosti a pravděpodobnost získání jiného pobytového oprávnění je podle něj nereálná. Jakkoli stěžovatel nehodlá bagatelizovat jím spáchanou trestnou činnost, je přesvědčen, že tato sama o sobě nemůže odůvodnit přiměřenost dopadů odnětí povolení k trvalému pobytu do jeho soukromého a rodinného života.

[12] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadený rozsudek, tak napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti. Ta byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Stěžovatel podřadil své námitky mimo jiné pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů. Soud se zabýval v prvé řadě namítanou nepřezkoumatelností (shora shrnuté jako druhý okruh stížních námitek), neboť vlastní přezkum napadeného rozsudku krajského soudu je možný pouze za předpokladu, že je rozsudek srozumitelný a je z jeho odůvodnění zřejmé, na jakých skutkových a právních závěrech je zbudován, proč krajský soud nepovažoval právní argumentaci stěžovatele za důvodnou, zkrátka proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku. Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána vždy ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno. Nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů není rozhodnutí, v jehož odůvodnění se soud podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesených námitek (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, a rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, bod 28).

[17] Stěžovatel v napadeném rozsudku i v napadeném rozhodnutí postrádá definici a vymezení nejlepšího zájmu jeho nezletilých dětí. Této výtce soud nepřisvědčil. Mimořádná důležitost a priorita nejlepšího zájmu nezletilých dětí, jakož i pečlivé a srozumitelné vysvětlení, jak se orgány veřejné moci s tímto aspektem toho kterého případu vypořádaly, jsou nesporné. Plynou jak přímo z čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, tak z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (rozsudek ESLP ze dne 9. 4. 2019, *I. M. proti Švýcarsku*, stížnost č. 23887/16) i Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28). Krajský soud své povinnosti dostatečně definovat zájem stěžovatelových nezletilých dětí dostál. Z napadeného rozsudku je patrné, že krajský soud reflektoval sociální i rodinné zázemí, v němž nukleární rodina žalobce fungovala jak před jeho nástupem do výkonu trestu, tak po něm. Zohlednil věk nezletilých, dále to, že ani jedno z dětí netrpí fyzickým ani duševním hendikepem (resp. že nic takového stěžovatel ani netvrdil). Předestřel závěry plynoucí z vyjádření OSPOD, které je součástí správního spisu, o celkově uspokojivé a funkční rodinné situaci stěžovatele, kterou se rodina snaží uchovat i po dobu výkonu trestu stěžovatele a hodlá na ni posléze navázat. V napadeném rozsudku zmínil dobrý vztah dětí ke svému otci, neopomněl zdůraznit výraznější fixaci dětí na matku. Krajský soud zohlednil i to, že matka nezletilých je v době nepřítomnosti stěžovatele schopná postarat se o děti a vyživovat je, což plyne i z její svědecké výpovědi. Podstatné je i to, že žalovaný na straně 11 napadeného rozhodnutí (s nímž se krajský soud v napadeném rozsudku ztotožnil) s odkazy na Úmluvu o právech dítěte a judikaturu Nejvyššího správního soudu vymezil pojem nejlepšího zájmu dítěte obecně jako zájem na vyrůstání v úplné rodině, který však může být narušen trestnou činností některého z rodičů, od které nelze odhlížet. Na tyto úvahy krajský soud navázal a souhlasil s nimi.

[18] Napadený rozsudek nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů spočívající v absenci individuální definice nejlepšího zájmu žalobcových dětí netrpí, neboť je z něj

zcela zřejmé, co krajský soud rozumí pod pojmem „nejlepší zájem dítěte“, jeho úvahy vážily zásah právě do nejlepšího zájmu stěžovatelových synů, kterým je bezesporu nerušené vyrůstání v kompletním rodinném prostředí.

[19] Druhým důvodem nepřezkoumatelnosti mělo být dle stěžovatele to, že krajský soud zcela opomněl vzít v potaz, zda stěžovatel představuje aktuální a skutečnou hrozbu základním zájmům společnosti, k čemuž byl krajský soud povinen s ohledem na eurokonformní výklad § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Krajský soud se s tímto aspektem věci podle stěžovatele nikterak nevypořádal. To však není pravda. Krajský soud v bodě 12 napadeného rozsudku mj. uvedl: „*Aktuálně žalobce veřejný pořádek neohrožuje, protože je ve výkonu trestu, predikce možné míry ohrožování do budoucna (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 6 Azs 181/2020-42, ...) je v této chvíli prakticky neproveditelná, těžko lze usuzovat na to, jaký život povede žalobce v budoucnu a zda se polepšil, byť lze konstatovat, že ve vězení se v současnosti chová slušně. (...) (V)ýznamným kritériem pro zhodnocení aktuální a individuální hrozby žalobce pro veřejný pořádek by bylo až zevrubné zhodnocení jeho života* po propuštění *z výkonu trestu odnětí svobody, zejména pak skutečnost, že by bylo zahlazeno jeho odsouzení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016-30), které však u žalobce může nastat až za několik let.*“ Stěžovatel v kasační stížnosti ostatně s tímto závěrem věcně polemizuje a považuje jej za vadný a postavený na nedostatečném skutkovém zjištění, což samo o sobě svědčí o tom, že napadený rozsudek není ani v tomto směru nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Soud však předesílá, že se s ním věcně neztotožnil, což odůvodnil níže v tomto rozsudku.

[20] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k přezkumu stížní argumentace, v níž stěžovatel namítl podstatné vady řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí (první okruh námitek). Ty měly spočívat v tom, že žalovaný neprovedl navržené důkazy – jeho svědeckou výpověď a výpověď pracovnice OSPOD. Stěžovatel se však mýlí, pokud tvrdí, že neprovedené výslechy žalovaný nezákonně opomenul, protože se k návrhu jejich provedení vůbec nevyjádřil. Na straně 6 napadeného rozhodnutí totiž žalovaný uvedl k návrhu na účastnický výslech, že se stěžovatel v současné době nachází ve výkonu trestu a na životě své nejbližší rodiny se prakticky nepodílí. Aktuální rodinné vazby byly dle žalovaného dostatečně prošetřeny v rámci šetření OSPOD a výslechem manželky. Z obsahu spisu je podle něj zřejmé, že stěžovatel měl možnost seznámit se se všemi podklady a vyjádřit se k nim, což také prostřednictvím svého zástupce učinil v podobě obsáhlého podání. Žalovaný výslovně uvedl: „*Proto považuje správní orgán navrhovaný výslech osoby samotného účastníka řízení za nadbytečný*“.

[21] Nejvyšší správní soud považuje za podstatné, že výslech účastníka řízení je důkazním prostředkem, a tedy slouží k prokázání tvrzení účastníka. Účelem výslechu tak nemůže být nahrazovat chybějící tvrzení nebo je zjišťovat (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 9. 2022, č. j. 4 Azs 166/2022-60). Bylo na žalobci, aby v řízení uvedl všechny skutečnosti, které jsou podle něj pro věc významné, zejména ve vztahu k rozsahu a intenzitě soukromého a rodinného života na území České republiky. K tomu mohl ostatně využít své vyjádření k podkladům rozhodnutí, což ostatně též učinil (není však např. zřejmé, proč se ve správním řízení vůbec nezmínil o vztahu ke svému otci, nebo proč

se podrobněji nevyjádřil k charakteru a intenzitě svého soukromého života na území České republiky, věnoval se toliko rodinnému životu týkajícímu se jeho nukleární rodiny). Žalovaný stěžovatelem uvedené skutečnosti nezpochybnil, v rozhodnutí neučinil závěr, že by některé tvrzení stěžovatele nebylo prokázáno. Od toho je pochopitelně třeba odlišit hodnocení skutečností tvrzených stěžovatelem z hlediska aplikace důvodu pro zrušení trvalého pobytu a závěru o přiměřenosti tohoto opatření. Jestliže žalovaný neshledal stěžovatelovu obranu důvodnou, neznamená to potřebu přistoupit k výslechu účastníka. Ve vztahu k tomuto důkazu je proto stěžovatelova argumentace ve svém základu (v kontextu úvah žalovaného o přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života a nejlepšího zájmu nezletilých dětí obsažených v jeho rozhodnutí) lichá.

[22] Nejvyšší správní soud nicméně nevylučuje, že v dalším řízení může být nezbytné k provedení tohoto důkazu přistoupit za účelem posouzení otázky, zda stěžovatel představuje skutečnou a aktuální hrozbu pro veřejný pořádek. Touto otázkou se žalovaný nezabýval (k absenci tohoto nezbytného posouzení viz níže). Jelikož není zřejmé, jak o této otázce uváží a o jaké skutečností své úvahy opře, nelze předjímat, zda i ve vztahu ke skutečnostem rozhodným pro posouzení dané otázky by bylo provedení výslechu účastníka nadbytečné. Níže konstatovaná nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného pro nedostatek důvodů tak brání učinit definitivní závěr ohledně námitky neprovedení účastnického výslechu.

[23] Stěžovatel však má pravdu, že se žalovaný vůbec nevyjádřil k jeho návrhu na provedení výslechu pracovnice OSPOD. Tím zatížil napadené rozhodnutí vadou, která však neměla vliv na jeho zákonnost. Procesní pravidla nejsou samoúčelná, nýbrž slouží k uplatňování a prosazování subjektivních hmotných práv. Prostor pro zásah soudu z důvodu procesního pochybení správního orgánu je dán jen tehdy, pokud pochybení mohlo mít vliv na subjektivní hmotná práva. Naopak tento prostor dán není, pokud sice správní orgán při své činnosti pochybil, avšak pochybení se ve hmotných subjektivních právech účastníka nijak neprojevilo (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2016, č. j. 1 As 80/2016-30, bod 23).

[24] Výslech pracovnice OSPOD navrhl stěžovatel pro případ, že by žalovaný měl pochybnosti o tom, že je v nejlepším zájmu nezletilých synů vyrůstat v České republice po boku své matky a otce. Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s krajským soudem v závěru, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí nad veškerou pochybnost plyne, že i tento výslech žalovaný neprovedl pro nadbytečnost. S krajským soudem je též zajedno, že postup žalovaného byl správný. Rodinná soudržnost a vřelé vztahy chlapců ke svému otci jednoznačně plynou z vyjádření OSPOD, výslechu manželky i podání stěžovatele ze dne 20. 4. 2022. Žalovaný nepochyboval o pravdivosti tvrzení o kladném vztahu synů stěžovatele ke svému otci, ani o funkčnosti rodinného zázemí, které pro chlapce stěžovatel se svou manželkou před jeho nástupem do výkonu trestu vytvořili. Ze správního spisu zkrátka nevyplývají skutečnosti, které by byly v rozporu s obsahem vyjádření OSPOD, s nimiž by případně bylo vhodné pracovnici OSPOD při výslechu konfrontovat.

[25] Krajský soud vyhodnotil procesní pochybení žalovaného po právu a zcela v souladu s výše zmíněnou rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu, která zastává názor, že

procesní pochybení správního orgánu, které se nijak nepromítlo do obsahu správního rozhodnutí, nemá vliv na jeho zákonnost, a proto nemůže být důvodem pro zrušení správního rozhodnutí.

[26] Těžištěm stížní argumentace byly námitky shrnuté částečně pod druhým a třetím bodem, tj. zda krajský soud správně uvážil o tom, zda byly naplněny zákonné podmínky pro zrušení trvalého pobytu stěžovatele, a dále zda správně uvážil o přiměřenosti zásahu napadeného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života.

[27] Podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců *ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života.*

[28] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.*

[29] Podle čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice *opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná.*

[30] Ministerstvo zruší cizinci povolení k trvalému pobytu, pokud jsou kumulativně splněny dvě podmínky: (i) cizinec byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, a (ii) zrušení povolení k trvalému pobytu cizince musí být přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého a rodinného života. V projednávané věci je v prvé řadě sporné, zda krajský soud náležitě zhodnotil v rámci první podmínky též skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tomu tak nebylo.

[31] S ohledem na argumentaci, kterou žalovaný uplatnil při jednání v řízení před krajským soudem a kterou odůvodňoval, proč není na místě aplikovat eurokonformní výklad § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné uvést, že povolení k trvalému pobytu bylo stěžovateli uděleno v prosinci 2004 coby rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie (resp. České republiky). V té době byl stěžovatelův otec ženatý s českou státní občankou, jejich manželství však bylo krátce

po udělení trvalých pobytů otci i stěžovateli v roce 2006 rozvedeno. Od té doby není stěžovatel v rodinné vazbě s žádným občanem České republiky ani Evropské unie (stěžovatelův otec, manželka i děti mají vietnamské občanství). Žalovaný nicméně nezpochybňuje, že stěžovatel byl stále až do vydání napadeného rozhodnutí držitelem trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu pobytové směrnice a hlavy IVa části první zákona o pobytu cizinců.

[32] Je třeba poukázat na čl. 16 odst. 4 pobytové směrnice, podle nějž již nabyté právo trvalého pobytu může být ztraceno pouze z důvodu nepřítomnosti v hostitelském členském státě po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky. Do tohoto ustanovení se promítá odst. 18 preambule pobytové směrnice, podle nějž aby se trvalý pobyt stal opravdovým prostředkem integrace do společnosti hostitelského členského státu, ve kterém občan Unie žije, nemělo by být již jednou nabyté právo trvalého pobytu svázáno s žádnými dalšími podmínkami. Z judikatury Soudního dvora EU vyplývá, že právo trvalého pobytu souvisí s předpokládanou integrační vazbou na území hostitelského členského státu Evropské unie, pouze její narušení (v důsledku nepřítomnosti na území tohoto členského státu po stanovenou dobu) odůvodňuje zánik práva trvalého pobytu (viz rozsudek ze dne 7. 10. 2010 ve věci C-162/09 *Lassal*, dále rozsudek ze dne 21. 7. 2011 ve věci C-325/09 Dias, a rozsudek ze dne 16. 1. 2014 ve věci C-378/12, *Onuekwere*). Z pobytové směrnice tak nevyplývá, že by zánik vztahu, pro nějž občan třetího státu splňoval definici rodinného příslušníka občana Evropské unie, po udělení trvalého pobytu měl za následek zánik práva trvalého pobytu či jeho zrušení. Tato změna nemá sama o sobě vliv na integraci cizince do společnosti hostitelského členského státu. Ke zrušení práva trvalého pobytu lze přistoupit pouze na základě jiných právních skutečností vyjádřených v čl. 16 odst. 4 (absence na území) nebo čl. 27, 28 a 29 pobytové směrnice (ochrana veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví).

[33] Zmínil-li žalovaný při jednání před krajským soudem, že se pobytová směrnice na stěžovatele nevztahuje, neboť v době vydání napadeného rozhodnutí nebyl rodinným příslušníkem občana Evropské unie (resp. České republiky), není tato argumentace správná. Pobytová směrnice upravuje právo trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie (přičemž český zákonodárce vztáhl tuto právní úpravu i na rodinné příslušníky občanů České republiky, tzv. vnitrostátní dorovnání upravené v § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců) a podmínky jeho zániku, a proto i rozhodování žalovaného o zrušení trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie spadá do rozsahu této směrnice. Pobytová směrnice se vztahuje na všechny držitele práva trvalého pobytu podle této směrnice, bez ohledu na to, zda stále splňují definici rodinného příslušníka občana Evropské unie. Není proto správný názor žalovaného, že by § 87l odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jenž je zjevnou transpozicí pobytové směrnice (viz důvodné zprávy k zákonům č. 217/2002 Sb. a č. 161/2006 Sb.), měl být vykládán odlišně v závislosti na tom, zda cizinec, na nějž má být dané ustanovení aplikováno, je stále rodinným příslušníkem občana Evropské unie, nebo jím již není. Jedná se totiž o otázku uchování práva trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, přičemž tyto podmínky upravuje výlučně pobytová směrnice, která daný pobytový status zavádí.

[34] Při porovnání znění § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců a čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice, který upravuje opatření zakládající se na ochraně veřejného pořádku, je zjevné, že uvedené ustanovení zákona o pobytu cizinců neodpovídá požadavkům pobytové směrnice. Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20, uvedl, že existují dvě možnosti, jak tento nesoulad řešit. Prvním je dovodit přímý účinek čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice a neaplikovat § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců z důvodu rozporu tohoto ustanovení se směrnicí. V takovém případě by bylo možné aplikovat § 87l odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, které spíše odpovídá požadavkům pobytové směrnice. Druhou možností je dovodit nepřímý účinek směrnice, ustanovení § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců vyložit ve světle čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice a takto jej na posuzovaný případ aplikovat. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 1. 2020, č. j. 4 Azs 339/2019-27, postupoval druhou cestou, tedy dovodil aplikovatelnost § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, ovšem vyložil jej v souladu s čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice. Ačkoliv Ústavní soud následně tento rozsudek zrušil nálezem sp. zn. I. ÚS 945/20, neměl k řešení zvolenému v tomto ohledu Nejvyšším správním soudem námitky, neboť se jedná o jedno z možných řešení. Pro úplnost lze poznamenat, že v rozsudku ze dne 23. 7. 2020, č. j. 2 Azs 144/2020-40, se Nejvyšší správní soud vyjádřil k souladu obsahově obdobného ustanovení upravujícího důvod zrušení trvalého pobytu občana třetího státu se směrnicí Rady 2003/109/ES o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty. I zde shledal rozpor mezi ustanovením zákona o pobytu cizinců a uvedenou směrnicí a vyřešil jej tím, že s ohledem na přímý účinek směrnice vyložil aplikované ustanovení zákona o pobytu cizinců ve světle směrnice. Je tedy zřejmé, že řešení vadně transponovaného ustanovení směrnic, které upravují otázku pobytu cizinců na území členských států, cestou jejich výkladu ve světle požadavků směrnice je standardním přístupem, který je i z hlediska ústavního akceptovatelný. Nejvyšší správní soud proto i v nyní posuzovaném případě nevznesl výhrady k aplikaci § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců jako takového, vyložil však jeho hypotézu nad rámec textu tohoto ustanovení ve světle čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice.

[35] Stěžovatel příléhavě poukázal na již zmíněný nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20, z něhož vyplývá, že při rozhodování o zrušení povolení k trvalému pobytu z důvodu odsouzení za spáchání úmyslného trestného činu, i při jeho následném soudním přezkumu, je třeba v souladu s čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice zvážit existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého základního zájmu společnosti. Ústavní soud v právě uvedeném nálezu mj. uvedl, že *„při uplatňování Směrnice a zkoumání existence skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého ze základních zájmů společnosti nelze vycházet pouze ze skutečnosti, že jednotlivec byl v minulosti odsouzen pro spáchaný trestný čin, ale je dále třeba vzít v úvahu další aspekty, a to zejména zákonem stanovený a uložený trest, míru zapojení do trestné činnosti, rozsah škody a tendenci jednotlivce k opakování trestné činnosti.“* V rámci interpretace čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice Ústavní soud vyložil, že *„unijní právo brání omezení práva pobytu založenému na důvodech obecné prevence, o kterém je rozhodnuto s cílem odradit ostatní cizince, obzvláště bylo-li takové opatření přijato automaticky v důsledku odsouzení pro trestný čin, aniž by bylo přihlédnuto k osobnímu chování pachatele trestného činu nebo nebezpečí, které představuje pro veřejný pořádek.“*

[36] Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře vymezil hlediska, která by měla být při výkladu ustanovení zákona o pobytu cizinců ve světle čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice vzata do úvahy. Přitom je třeba vyjít z toho, že ustanovení umožňující zrušit povolení k pobytu z důvodu ochrany bezpečnosti nebo veřejného pořádku nemá sankční charakter, nýbrž výhradně preventivní. Kriminální minulost cizince jistě může být základem úvahy o tom, zda i do budoucna představuje důvodné nebezpečí, že by mohl opět závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Při posuzování tohoto rizika je však kromě závažnosti a povahy spáchaných trestných činů třeba zkoumat i další aspekty předmětného případu, jako je např. předcházející bezúhonnost či naopak opakování trestné činnosti, chování cizince ve vazbě či ve výkonu trestu a po propuštění, případně motiv, který jej ke spáchání trestného činu vedl, jeho postoj k dosavadní trestní činnosti atd. (rozsudky ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-47, a ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-46).

[37] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že stěžovatel nacházející se ve výkonu trestu aktuální ohrožení veřejného zájmu nepředstavuje a míru možného ohrožení právě s ohledem na jeho pobyt ve věznici bude možné posoudit až po jeho propuštění. Připomněl, že podle odsuzujícího rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 5. 2021, č. j. 49 T 13/2020-1262, vzal trestní soud k tíži stěžovatele počet dílčích útoků, významné převýšení hranice velkého rozsahu u přechovávané drogy a promyšlenost trestné činnosti.

[38] Krajský soud tím, že připomněl některé okolnosti plynoucí z trestního rozsudku, na které ovšem žalovaný nepoukázal, se pokusil doplnit důvody rozhodnutí žalovaného, namísto toho aby posoudil, zda je napadené rozhodnutí přezkoumatelné s ohledem na požadavky kladené na odůvodnění rozhodnutí čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice. S tímto postupem se nelze ztotožnit, neboť úkolem soudu v řízení o žalobě není odstraňovat vady řízení a doplňovat odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí. Krajský soud tak měl zohlednit pouze to, co žalovaný uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí, tedy že se stěžovatel dopustil závažné trestné činnosti s významným dopadem na osoby užívající návykové látky, dopustil se trestného činu ve velkém rozsahu a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 6 let. Dále měl uvést, že takové posouzení aktuálnosti hrozby pro veřejný pořádek nelze považovat za dostatečné. Žalovanému je třeba vytknout, že se zabýval prakticky pouze typovou závažností trestného činu vyjádřenou ve výměře trestu odnětí svobody a dále obecnou škodlivostí tohoto typu trestné činnosti. Žalovaný však zcela pominul zhodnotit další skutečnosti plynoucí z trestního rozsudku, tedy že stěžovatel prohlásil vinu ve smyslu § 206c trestního řádu, přičemž toto prohlášení vedlo k uznání viny všech spoluobžalovaných. Nepřihlédl ani k polehčujícím okolnostem v podobě projevené lítosti a předchozí trestní bezúhonnosti. Nezmínil ani to, že stěžovateli byl uložen trest pod spodní hranici zákonné trestní sazby. Kromě (nesporně zavrženíhodného) jednání naplňujícího skutkovou podstatu trestného činu, za který byl stěžovatel odsouzen, žalovaný v napadeném rozhodnutí neuvedl žádné konkrétní okolnosti jeho osobního jednání, dokazující, že právě stěžovatelovo osobní chování představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého základního zájmu společnosti. Krajský soud namísto toho, aby zrušil rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost, poněkud tautologicky odůvodnil ohrožení veřejného

pořádku typovou závažností drogové kriminality a tím, že stěžovatel, sám otec od rodiny, neváhal přechovávat velké množství pervitinu s vidinou finančního prospěchu na úkor osobního a rodinného štěstí jiných lidí.

[39] Je vhodné připomenout a zdůraznit, že skutečnost, že stěžovateli nebyl uložen v odsuzujícím trestním rozsudku trest vyhoštění, nebrání žalovanému ve zrušení povolení k trvalému pobytu (viz např. rozsudky NSS ze dne 12. 3. 2014, č. j. 7 As 103/2013-37, nebo ze dne 24. 9. 2019, č. j. 1 Azs 240/2019-26). V otázce (ne)uložení správního vyhoštění či odejmutí povolení k trvalému pobytu nebyl žalovaný trestním rozsudkem vázán. Vzal-li však za své přitěžující okolnosti uvedené v trestním rozsudku, bylo na místě z trestního rozsudku čerpat komplexněji, a tedy i v otázkách polehčujících okolností.

[40] Nejvyšší správní soud opětovně zdůrazňuje, že si je vědom toho, že stěžovatel byl pravomocně odsouzen k poměrně vysokému trestu - šesti letům nepodmíněného trestu odnětí svobody za zvlášť závažný zločin. Avšak při posuzování toho, zda představuje pro společenské zájmy aktuální a skutečnou hrozbu, nelze ustrnout na „vypíchnutí" přitěžujících okolností uvedených v odsuzujícím rozsudku trestního soudu a na závěru, že ve výkonu trestu stěžovatel ani takové ohrožení představovat nemůže. I z toho, jak se cizinec chová ve vězení, lze dovodit jeho postoj k jím spáchané trestné činnosti a to, zda je aktuálně, skutečně a v požadované intenzitě hrozbou pro některý ze zájmů společnosti. Závěr, že na stěžovatele ve výkonu trestu odnětí svobody je třeba automaticky hledět jako na potenciálního narušitele veřejného pořádku, nemůže obstát.

[41] Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí i krajský soud v napadeném rozsudku věnovali poměrně významný prostor výkladu o obecné nebezpečnosti drogové trestné činnosti a devastujících dopadech užívání pervitinu na jednotlivce i společnost. Krajský soud odkázal na Výroční zprávu Národní protidrogové centrály pro rok 2021, podle níž se na nejzávažnějších formách nelegálních drogových obchodů podílejí v České republice nepůvodní kriminální skupiny například z Vietnamu. Tyto skutečnosti bezpochyby relevanci pro posuzovaný případ mají, nicméně bez vazby na to, v jaké míře a proč vůbec stěžovatel představuje skutečnou hrozbu pro konkrétní zájem společnosti, jsou nedostatečné a představují článkem 27 odst. 2 pobytové směrnice zapovězené odůvodnění *přímo nesouvisející s dotyčnou osobou nebo související s generální prevencí.*

[42] Žalovaný i krajský soud v minimálním rozsahu okomentovali, že se stěžovatel ve vězení chová slušně, leč navzdory tomu hrozbu pro veřejný pořádek v návaznosti na typovou závažnost jím spáchané trestné činnosti představuje. Žalovaný nicméně vůbec nezjišťoval, zda stěžovatel již uhradil peněžitý trest, jenž mu byl uložen společně s trestem odnětí svobody, nezjišťoval, jak se stěžovatel choval ve vazbě a ve výkonu trestu odnětí svobody, zda mu byly uděleny kázeňské odměny či tresty, jakým způsobem se zapojuje do programů převýchovy, zda je ve výkonu trestu zaměstnán; v neposlední řadě pak vůbec nezjišťoval, jak stěžovatel na svoji trestnou činnost v současnosti nahlíží a jaké byly motivy jeho trestné činnosti. To vše jsou skutečnosti významné pro úsudek, zda je pravděpodobné, že by stěžovatel v budoucnu mohl závažně narušit veřejný pořádek. Nezohlednění výše předestřených skutečností činí závěr žalovaného o naplnění § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů.

Odůvodnění zdaleka neodpovídá požadavkům čl. 27 odst. 2 pobytové směrnice, ani návazné judikatuře Soudního dvora EU (rozsudek SDEU ze dne 17. 11. 2011 ve věci C-430/10 *Christo Gajdarov*, § 38; rozsudek SDEU ze dne 1. 1. 1999 ve věci C-348/96 *Donatelle Calfa*, § 24; nebo rozsudek SDEU ze dne 2. 5. 2018 ve věci C-331/16 *K. a H. F.*, § 56). Neobstojí ani ve světle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20, který se týkal skutkově velmi podobné věci s velmi podobně koncipovaným odůvodněním rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu.

[43] Nejvyšší správní soud tudíž shledal důvodnou námitku, v níž stěžovatel namítl nedostatečné posouzení toho, zda jeho osobní chování stěžovatele představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Tu stěžovatel uplatnil i v žalobě proti napadenému rozsudku, nicméně krajský soud ji vypořádal nesprávně – měl pro tuto důvodně namítanou vadu řízení zrušit rozhodnutí žalovaného.

[44] Pro dokreslení celého případu lze dodat, že i kdyby na stěžovatele nedopadala pobytová směrnice, která se týká občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků, nýbrž „pouze“ směrnice o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, jejíž materiální podmínky stěžovatel splňuje, neboť po dobu 5 let nepřetržitě oprávněně pobýval na území České republiky, bylo by zapotřebí posoudit danou otázku shodně. Podle čl. 9 odst. 3 uvedené směrnice mohou členské státy stanovit, že dlouhodobě pobývající rezident nemá nárok na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, ohrožuje-li vzhledem k závažnosti protiprávního jednání, kterých se dopustil, veřejný pořádek, ovšem uvedené ohrožení není důvodem k vyhoštění ve smyslu článku 12. Soudní dvůr EU v rozsudku ze dne 3. 9. 2020 ve věci C-503/19 a C-592/19, *UQ* a *SI,* dovodil, že zamítnutí přiznání postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta (a tedy analogicky i odnětí tohoto postavení) nemůže být postaveno pouze na skutečnosti, že byl cizinec odsouzen pro trestný čin. Je třeba zohlednit a poměřit několik faktorů, a sice na jedné straně závažnost nebo povahu trestného činu, kterého se dopustila dotčená osoba, nebezpečí, které představuje pro veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, a na druhé straně délku jejího pobytu v hostitelském členském státě, jakož i její případné vazby s tímto členským státem. Soudní dvůr EU zobecnil svoji ustálenou judikaturu tak, že opatření odůvodněná pomocí důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti lze přijmout pouze tehdy, když se po konkrétním posouzení každého jednotlivého případu příslušnými vnitrostátními orgány ukáže, že osobní chování dotyčné osoby představuje v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. V judikatuře Soudního dvora EU týkající se omezení práva pobytu cizích státních příslušníků je tedy jasně patrný trend, který umožňuje zrušit právo pobytu z důvodu trestné činnosti pouze tehdy, jestliže by daná osoba i do budoucna představovala závažnou hrozbu pro veřejný pořádek.

[45] Ústavní soud v bodě 52 nálezu ze dne sp. zn. I. ÚS 945/20 uvedl: „*Správní orgány i správní soudy v napadených rozhodnutích rovněž nesprávně směšují posuzování důvodu ke zrušení povolení k trvalému pobytu s posuzováním přiměřenosti takového opatření. V rámci prvního je podle čl. 27 odst. 2 Směrnice třeba posoudit, zda osobní chování dotyčného jednotlivce představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů*

společnosti. To mimo jiné znamená, že vnitrostátní orgány (resp. soudy) musí kromě existence předchozího odsouzení vzít v úvahu další okolnosti jako například uložený trest, míru zapojení jednotlivce do trestné činnosti, rozsah způsobené škody, četnost trestných činů, tendenci k opakování trestné činnosti či chování stěžovatele v době po odsouzení (viz bod 39). Teprve v rámci posouzení proporcionality opatření je pak třeba hodnotit, zda je potenciální zrušení povolení k trvalému pobytu v souladu se zásadou přiměřenosti, a to zejména s ohledem na skutečnosti, jako je délka pobytu dotyčné osoby na daném území, věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v hostitelském členském státě, intenzita vazeb na zemi původu atd. V tomto kroku je pak možné zhodnotit i stupeň závažnosti protiprávního jednání, tj. hodnotit obecnou a typovou společenskou nebezpečnost spáchaného zločinu tak, jak správní orgány učinily ve vztahu k zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (...)".

[46] Ačkoliv nebylo řádně posouzeno, zda byla v případě stěžovatele naplněna základní podmínka pro uplatnění § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, nic nebrání Nejvyššímu správnímu soudu přezkoumat úvahy krajského soudu, potažmo žalovaného, o přiměřenosti dopadů zrušení povolení k trvalému pobytu do soukromého a rodinného života stěžovatele. V dalším řízení nicméně bude povinností žalovaného vycházet z aktuálního skutkového stavu, který může od nyní rozhodného data (20. 6. 2022) doznat relevantních změn.

[47] Námitce nesprávného posouzení přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Obdobnými případy se Nejvyšší správní soud již ve svých rozhodnutích zabýval a krajský soud se jeho dříve vyslovenými názory řídil. Zejména lze zmínit zcela přiléhavý odkaz na nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. IV. ÚS 108/97, rozsudky NSS ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016-30, a ze dne 28. 2. 2022, č. j. 2 Azs 290/2021-45. Ve světle těchto rozhodnutí dospěl ke správnému závěru, že stěžovatel sám svým konáním ohrozil kvalitu svých rodinných a soukromých vztahů, přičemž nyní bude muset následkem primárně svých činů nalézt takovou formu rodinného soužití, která bude možná i za podmínek zrušení jeho trvalého pobytu. Stěžovatel bezpochyby věděl, že svou závažnou protiprávní činností ohrožuje svůj jinak harmonický rodinný život. Přesto se rozhodl ji realizovat.

[48] Krajskému soudu nelze oprávněně vytýkat, že se zabýval společenskou škodlivostí žalobcem spáchaného trestného činu. Se stejnou pečlivostí přistoupil i k otázce rodinného života stěžovatele a za rozhodující pro své posouzení vzal dostatečně zjištěný skutkový stav. Stěžovatel sice opakovaně namítá jeho nedostatečnost, jeho tvrzení však nepřináší nová zjištění o jeho rodinných poměrech ani soukromém životu. Žalovaný i krajský soud si byli vědomi stěžovatelových pevných rodinných vztahů, nicméně zájem žalobce (a jeho nezletilých dětí) za daných okolností nepřevážil pomyslnou misku vah oproti veřejnému zájmu spočívajícímu v ochraně veřejného pořádku. Ve veřejném zájmu není udělování (či ponechávání) trvalého pobytu coby nejvyššího stupně pobytového oprávnění cizincům páchajícím závažnou trestnou činnost. Na druhé straně pak nebyly zjištěny tak mimořádné okolnosti žalobcova rodinného života, které by odnětí povolení k trvalému pobytu stěžovateli učinily nepřiměřeným.

[49] Podle stěžovatele neobstojí argumentace o možnosti realizace rodinného života v zemi jeho původu či na území České republiky na základě jiného pobytového titulu. K tomuto závěru krajského soudu však nepředložil konkrétní oponenturu. Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatel i jeho manželka jsou mladí zdraví lidé, kteří mají ve Vietnamu členy rodiny (s nimiž manželka pravidelně komunikuje). Jejich synové vietnamštině rozumí. Ačkoliv synové celý svůj život strávili v České republice, jsou prozatím nízkého věku (ani nejstarší syn v rozhodné době nechodil do základní školy), sféra jejich soukromého života tedy není příliš bohatá, zásadní je složka rodinného života, kterou ovšem lze přenést do Vietnamu. Nelze mít za to, že by synové stěžovatele nebyli schopni se přiměřeně adaptovat na nové prostředí. Přestěhování stěžovatele a s ním případně jeho manželky a dětí do Vietnamu a jejich společnému životu tam nic nebrání. K námitce, že by stěžovatelovým přesídlením byla ohrožena pobytová oprávnění členů jeho rodiny, lze uvést, že se jedná o námitku čistě hypotetickou, neboť tento následek není spojen výlučně s přesídlením rodiny do Vietnamu, nýbrž i s tím, zda manželka a synové budou svá pobytová oprávnění alespoň částečně využívat. Z obsahu správního spisu ovšem nevyplývá, že by rodina měla na území České republiky takové vztahy, které by po přesídlení do Vietnamu musela udržovat. Případnou ztrátu pobytových oprávnění v důsledku jejich nevyužívání tak nelze považovat za významnou újmu.

[50] Stěžovatel dále zmiňoval délku svého pobytu na území České republiky. Ta může svědčit jednak o hloubce soukromého a rodinného života na území České republiky, jednak o absenci vazeb na zemi původu. V daném případě stěžovatel nad rámec popisu svého rodinného života neuvedl, že by vedl na území České republiky rozsáhlý soukromý život, resp. k němu neuvedl vůbec nic konkrétního. Absenci vazeb stěžovatele k zemi původu vzal žalovaný na vědomí, ovšem vzhledem k věku a znalosti jazyka se nejedná o překážku etablování soukromého života ve Vietnamu. Stěžovatel sice žije od roku 2004 v České republice, což ovšem neznamená, že by od té doby neměl žádnou vazbu na Vietnam. Je tomu právě naopak. V roce 2012 se tam oženil se svojí manželkou, s kterou se seznámil o rok dříve. Teprve v roce 2015 jeho manželka přicestovala do České republiky, sama má ve Vietnamu poměrně početné příbuzenstvo (rodiče, 3 sourozenci), které by mohlo stěžovateli poskytnout jistou míru (přinejmenším sociální) podpory.

[51] Stěžovatel namítl, že manželka výchovu a výživu dětí dočasně sama zvládá, což však neznamená, že jde o stav ideální a že odepřením přítomnosti otce po celé dětství nebude pro syny představovat nepřiměřený zásah. Na to je třeba reagovat jednak tím, že napadené rozhodnutí samo o sobě v žádném případě nevede k tomu, že děti stěžovatele budou vyrůstat celé dětství bez jednoho rodiče, jednak tím, že není úkolem tuzemských orgánů veřejné moci zajistit stěžovatelově manželce ideální podmínky pro výchovu dětí. Nepřiměřeným zásahem by bylo, jak správně podotkl krajský soud, pokud by byla rodina na stěžovateli ekonomicky, sociálně či jinak závislá, anebo by byla prokázána jiná závažná okolnost. Nic takového stěžovatel netvrdil a ani neprokázal. Děti jsou zdravé, nemají žádné zvláštní potřeby. Manželka je sama schopna, byť se značnou námahou, zaopatřit potřeby vlastní i svých dětí.

[52] V napadeném rozsudku není podle stěžovatele řešeno ani to, jaký vliv by mělo případné přesídlení rodiny do Vietnamu na další dítě, které bylo svěřeno do péče manželky. Jedná se o její nezletilou neteř H. T. P., občanku České republiky, jejíž otec pobývá v Německu a matka ve Vietnamu. Z její výpovědi založené ve správním spise plyne, že u tety nestrádá a že dobře vychází se svými bratranci (syny stěžovatele). Stěžovatel přikládá zcela zásadní význam dopadu napadeného rozhodnutí do života právě tohoto děvčete. Péče manželky stěžovatele o nevlastní dítě je jistě bohulibá, nicméně ze správního spisu plyne, že dívka má vlastní rodiče, kteří by byli povinni zajistit o ni péči jiným způsobem, pokud by se stěžovatelova manželka rozhodla vrátit společně se svým manželem a dětmi do Vietnamu. V této souvislosti je třeba zmínit, co vypověděla stěžovatelova manželka, že jí dívka nebyla svěřena do péče rozhodnutím soudu. Pokud stěžovatelova manželka setrvá v České republice, tak se zrušení povolení trvalého pobytu stěžovateli nijak nedotkne života tohoto děvčete, které pobývá v domácnosti stěžovatele zhruba od té doby, kdy stěžovatel nastoupil do výkonu trestu, a tedy nemá k němu významnější vztah.

[53] Jak soud nastínil shora při vypořádání námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, krajský soud náležitě přihlédl k nejlepšímu zájmu stěžovatelových dětí, zohlednil míru péče stěžovatele o děti, míru faktické závislosti dětí na stěžovateli, hloubku jejich vzájemného emočního vztahu a míru případného ohrožení řádného vývoje chlapců v případě, že stěžovatel nezůstane na území České republiky (ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, a rozsudku NSS ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40). Ačkoliv v nejlepším zájmu nezletilého dítěte zpravidla bude sdílet společnou domácnost s oběma rodiči, neznamená to, že by nad tímto zájmem nemohl převážit veřejný zájem sledovaný opatřením k ukončení pobytu cizince (otce nezletilých dětí) na území České republiky. Judikatura zdůrazňuje procesní charakter povinnosti vzít v úvahu nejlepší zájem dítěte, nikoliv povinnost vážit jednotlivé zájmy tak, aby výsledek tohoto vážení byl v souladu s nejlepším zájmem dítěte (viz rozsudky NSS ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-47, a ze dne 20. 12. 2022, č. j. 4 Azs 269/2022-25). I nejlepší zájem dítěte musí ustoupit, existují-li pro to závažné důvody, jak tomu je v nyní posuzovaném případě (v tomto ohledu lze odkázat na závěry žalovaného i krajského soudu, pokud jde o závažnost trestné činnosti stěžovatele, které se dopustil v době, kdy očekával narození druhého potomka, resp. i krátce po jeho narození). Jak uvedl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 29. 12. 2022, č. j. 2 Azs 230/2021-43, „*(n)ení představitelné, aby u tak závažného narušování veřejného pořádku, jehož se dopustil stěžovatel, byla státu odňata možnost na to reagovat správním vyhoštěním cizince jen proto, že ten v ČR založil rodinu. V takovém případě by cizinci založením rodiny v ČR vznikla faktická imunita proti pořádkovým opatřením cizineckého práva a státu byla vzata možnost prostředky cizineckého práva regulovat pobyt cizinců na území v případech, kdy tito závažně narušují veřejný pořádek*.“

IV. Závěr a náklady řízení

[54] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto rozsudek krajského soudu zrušil. Současně zrušil i rozhodnutí žalovaného, protože již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro takový postup [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.], a vrátil věc

žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaný vázán názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[55] Vzhledem k tomu, že tímto rozsudkem je řízení před správními soudy skončeno, rozhodl Nejvyšší správní soud rovněž o celkových nákladech soudního řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšným byl v dané věci stěžovatel, protože výsledkem řízení před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, které napadl žalobou.

[56] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3.000 Kč za podání žaloby. V řízení před kasačním soudem pak stěžovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5.000 Kč za podání kasační stížnosti.

[57] Pokud jde o výši dalších nákladů v průběhu řízení o kasační stížnosti, ta je představována odměnou zástupce stěžovatele za 1 úkon právní služby ve výši 3.100 Kč (sepis kasační stížnosti) a dále paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění vyhlášky č. 486/2012 Sb.], celkem tedy 3.400 Kč. Tuto částku pak soud zvýšil podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 714 Kč připadající na náhradu daně z přidané hodnoty, kterou je zástupce stěžovatele jako plátce povinen odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů. Celková výše náhrady nákladů za řízení o kasační stížnosti činí 9.114 Kč.

[58] Náhrada nákladů za řízení před krajským soudem zahrnuje vedle náhrady soudního poplatku náhradu odměny advokáta za 4 úkony právní služby po 3.100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepis žaloby, sepis repliky a účast na jednání dne 5. 12. 2022), dále částku 300 Kč za každý úkon právní služby jako paušální náhradu hotových výdajů [viz § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu], a částku 298 Kč za jízdné k jednání soudu, tedy celkem 13.898 Kč. Takto vypočtená odměna a náhrada hotových výdajů byla dále podle § 57 odst. 2 s. ř. s. navýšena o částku ve výši 2.918,58 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty. Celková výše náhrady nákladů za řízení před krajským soudem činí 19.816,58 Kč.

[59] Celková výše náhrady nákladů za řízení před správními soudy, kterou je žalovaný povinen stěžovateli uhradit k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitý na základě § 64 s. ř. s.), tedy činí 28.930,58 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2023

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu